

Warszawa, dnia 27 sierpnia 2021 r.

BAS-WAP-1743/21

Pan Poseł
Sławomir Jan Piechota
Przewodniczący Komisji
do Spraw Petycji

Opinia prawna

na temat petycji (BKSP-144-IX-446/21) w sprawie zmiany przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 775, ze zm.)

I. Treść i cel petycji

Przedmiotem petycji jest żądanie zmiany art. 78 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 775, ze zm.). Przedmiotem żądania jest zmiana mechanizmu naliczania opłaty od wniosku o wydanie kopii dokumentu znajdującego się w aktach sprawy.

II. Czy petycja mieści się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji (art. 2 ust. 3 ustawy o petycjach)?

Petycja dotyczy zmiany ustawy przez Sejm. Zgodnie z art. 95 ust. 1 Konstytucji RP władzę ustawodawczą w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują Sejm i Senat. Natomiast stosownie do art. 118 ust. 1 Konstytucji RP inicjatywa ustawodawcza przysługuje m.in. posłom. Artykuł 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu, w związku z art. 112 Konstytucji RP, precyzuje, że poselskie projekty ustaw mogą być wnoszone przez komisje sejmowe lub grupę co najmniej 15 posłów podpisujących projekt.

Uwzględniając powyższe należy uznać, że petycja mieści się w zakresie zadań i kompetencji Sejmu.

III. Wymogi formalne (art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o petycjach)

Petycja spełnia wymogi formalne określone w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o petycjach (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 870).

IV. Kwestie, które ekspert uznaje za istotne w związku z petycją

Artykuł 78 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych stanowi, iż: „Opłatę od wniosku o wydanie kopii dokumentu, znajdującego się w aktach sprawy, pobiera się w kwocie 20 złotych za każde rozpoczęte 20 stron wydanej kopii”.

Przepis ten został znowelizowany ustawą z 4.07.2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1469 ze zm.), która weszła w życie z dniem 21.08.2019 r. Ustawa ta zmieniła wysokość opłaty kancelaryjnej oraz sposób jej obliczania. W poprzednim stanie prawnym przedmiotowa opłata była pobierana w kwocie 1 zł za każdą stronicę wydanego dokumentu.

Wysokość opłaty zależy od liczby stron wydanej kopii, a nie od liczby stron kopiowanego dokumentu. W literaturze wskazuje się, iż: „W razie wniosku o wydanie kopii dwóch lub więcej dokumentów znajdujących się w aktach powinna być uiszczona jedna opłata albo jej wielokrotność w zależności od objętości (liczby stron) wszystkich kopii żądanych we wniosku. Za takim podejściem przemawiają też względy systemowe i celowościowe”¹. Opłata przewidziana w art. 78 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych jest pobierana od wniosku o wydanie kopii dokumentu znajdującego się w aktach sprawy. Kopia dokumentu to jego wierne odwzorowanie, na którym pracownicy sądu nie umieszczają żadnych adnotacji, wzmianek, klauzul ani odcisku pieczęci urzędowej sądu.

Opłatę pobiera się od wniosku o wydanie kopii, które są wydawane przez pracownika sądu. Przepis ten nie znajduje zastosowania do kopii sporządzanych samodzielnie przez stronę albo uczestnika postępowania. Należy zatem podkreślić, iż strony lub uczestnicy postępowania, przeglądając akta sprawy, mogą samodzielnie sporządzać kopie (zazwyczaj są to skany albo fotokopie) dokumentów zawartych w udostępnionych im aktach i nie uiszczają opłat z tego tytułu².

¹ M. Uliasz, Komentarz do art. 78, (red.) P. Feliga [w:] *Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Komentarz*, 2020, [w:] Lex.

² Tamże.

Wnoszący petycję domaga się zmiany art. 78 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, która polegałaby na wnoszeniu opłaty za kopię każdej strony w wysokości 1 złotego (czyli powrotu do zasad, które obowiązywały w okresie sprzed nowelizacji ustawą z dnia 4 lipca 2019 r.) lub wprowadzenia pakietów „co 5 sztuk kart kserokopii z kwotą zmian co 5 zł”, ewentualnie wprowadzenia opłaty do kwoty 100 złotych za stronę kopii z określeniem „ekspresowego” terminu do wydania kserokopii.

Przedstawione żądania nowelizacji ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych niż zasługują na uwzględnienie. Warto zaznaczyć, iż w uzasadnieniu projektu ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. wskazano, iż: „(...) koszt (nakład pracy i wydatków), który ma pokryć opłata kancelaryjna, w niewielkim tylko stopniu zależy od ilości stron do wydania. Dziś już odpisów (ani pozostałych dokumentów) nie sporządza się ręcznie – część stanowią wydruki komputerowe, a zasadą jest użycie kserokopiarki. Przy użyciu tych środków technicznych zwielokrotnienie liczby stron do wydania przestaje stanowić problem – o ile, rzecz jasna, liczba ta pozostaje w rozsądnych granicach (...) Te okoliczności przemawiają za ustaleniem opłat kancelaryjnych w wysokościach jednolitych, stałych, w zasadzie ryczałtowych. To rozwiązanie w 99% spraw pozwoli zaprzestać marnowania czasu sekretarzy sądowych na liczenie stron, a stronom umożliwi uiszczanie opłat od razu wraz z wnioskiem, bez wcześniejszego zasięgnięcia wiadomości. W praktyce większość dokumentów, których odpisów czy kopii żądają strony, liczy po kilka stron, co pozwala na ustalenie wysokości opłaty kancelaryjnej na niskim poziomie, równym dotychczasowej opłacie za wydanie kilku stron. W świetle dzisiejszego przeciętnego poziomu dochodów społeczeństwa odpowiednia wydaje się kwota 20 złotych”.

V. Podsumowanie

Mając na względzie przytoczoną argumentację za obowiązującym brzmieniem art. 78 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych należy uznać, że postulaty petycji w zakresie zmiany wysokości opłaty za wydawanie kserokopii dokumentów z akt sprawy są niezasadne. Nie zasługuje na uwzględnienie także trzeci z postulatów dotyczący wprowadzenia opłaty do kwoty 100 złotych za stronę kopii z określeniem „ekspresowego” terminu do wydania kserokopii, albowiem realizacja wniosku o wydanie kopii dokumentów w dużej mierze zależy od warunków techniczno-organizacyjnych

panujących w poszczególnych wydziałach sądu – istotne znaczenie ma m.in. ilość zatrudnionych pracowników i poziom obłożenia ich sprawami.

Autor:

dr Jolanta Waszczuk-Napiórkowska

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Analiz Sejmowych

Jacek Krawczyk

Deskryptory bazy REX: petycje, legislacja.

Weryfikacja: A. Karczmarek